

Po pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " —
četrt " 6 " 50
mesec " 2 " 20

V upravnštvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " —
četrt " 5 " —
mesec " 1 " 70

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate
sprejema upravnštvu v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 248.

V Ljubljani, v ponedeljek 29. oktobra 1900.

Letnik XXVIII.

Vabilo na naročbo.

S 1. novembrom se pričinja nova na-
ročba, na katero uljudno vabimo p. n.
občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v
upravnštvu:

Vse leto 20 kron. Četrt leta . 5 kron.
Pol leta 10 " | Jeden mesec 1 K 70 h
Za pošiljanje na dom je plačati 20 h na
mesec.

Po pošti pošiljan velja:

Vse leto 26 kron. Četrt leta . 6 K 50 h
Pol leta 13 " | Jeden mesec 2 K 20 h

Plačuje se naprej.

Na naročila brez priložene naroč-
nine se ne ozira.

Upravnštvu „Slovenca“.

Volilno gibanje.

Narodno-napredne kandidature.

Sobotni »Narod« piše, da nameravajo
njegovi somišljeniki proti Viljemu Pfei-
ferju kand. IV. Globočnika, velepo-
sestnika na Dobravi pri Kostanjevici, proti
Ivanu Vencajzu Josipa Lenarčiča z
Vrhnik in proti dr. Ig. Žitniku Ivana
Božiča iz Podrage.

Imena liberalnih kandidatov že sama
kažejo, da liberalci ne mislijo na kako zmago
v kmetskih skupinah. — Jedino, kar bi
moglo liberalnim kandidatom do zmage pri-
pomoči, bila bi v nemarnost naših volilcev.
Zato pa treba od naše strani neumornega
dela.

Volilni kraji za prihodnje državno- zbornske volitve na Kranjskem.

Po zakonu je vsaka občina, ki ima nad
500 prebivalcev, za-se volilni okraj. One
kmetske občine, ki nimajo nad 500 prebi-
valcev, bodo volile z bližnjimi kmetskimi
občinami iz istega sodnega okraja in je de-
želno predsedstvo že določilo dotične volilne
okraje.

V kamniškem sodnem okraju
bodo volilni kraji: Mekinje za Bistrico,
Stranje, Tunjice in Županje Njive, Trzin
za Depalovas, Dragomelj, Loko pri Mengšu
in Rašico, Špitalič za Motnik, Zgor-
nji Tuhinj za Hruševko in Šmartno,
Podhruška za Palovce in Loke, Ho-
mec za Homec, Jarše, Radomlje, Volčji po-
tok, Šmarco, Lahoviče za Zalog, Kapljo-
vas, Lahoviče, Nasoviče in Klanec, Moste
za Kriv, Moste, Suhadolc, Mlako, Podgorje.
V radovljiškem sodnem okr.
bo za Predtrg volilni kraj Lesce.

V idrijskem sodnem okraju
bode za Čekovnik volilni kraj Vojsko in
za Godovič Dole.

V brdskem sodnem okraju
bode Blagovica volilni kraj za Češnjice,
Dob za Rove, Prevoje za Lukovico,
Spodnje Koseze in Rafole.

V kranjskem sodnem okraju
bode Voglje volilni kraj za Hrastje.

V litijskem sodnem okraju
bode Kandrše volilni kraj za Kolovrat.

V zatiškem sodnem okraju
bodo volilni kraji: Dob za Radohovo vas,
Črešnjice, Bukovico in Velike Peče, Krka
za Muljavo, Veliki Gaber za Stehanjo
vas, Podboršt, Zagorico, Papreče, Žalina
za Luče, Dedni dol, Križno vas, in sicer Ža-
lina za te kraje volilni kraj le za volitev v
kmetski skupini. V peti skupini vo-
lijo Višnja Gora, Križna vas in Dedni dol
skupaj v Višnji Gori, občina Luče pa v Ža-
lini. Polica bode volilni kraj za Leskovec,
Št. Vid za Hudo, Gorenjo vas, Drago.

V črnomaljskem sodnem okr.
bodo volilni kraji Stari trg za Ravence,
Dolenjo Podgoro, Dol, Čeplje, Adlešiči
za Griblje, Kot za Vinji Vrh, Loka za
Butoraj, Telčji Vrh za Planino.

V ilirsko-bistriškem sodnem
okraju je volilni kraj Prem za občine
Čeplje, Prem, Kilovče, Janževo Brdo, Rate-
ževo Brdo in Smerje.

V vipavskem sodnem okraju
bo Vipava volilni kraj za občine Slap,
Goče, Erzelj, Lože, Sturje za Ustje,
Št. Vid za Podrago.

V senožeškem sodnem okraju
bodo Senožeče volilni kraj za občine

Lože, Dolenjavo in Sinadole, Britof za
Famlje, Gorenje Vreme in Britof.

V ribniškem sodnem okraju
bode Sušje volilni kraj za Velike Poljane,
Loški Potok pa za Goro.

V kočevskem sodnem okraju
bode Lienfeld volilni kraj za Črni po-
tok, Gotenice za Koče, Borovec za
Briga, Borovec, Kočevska Reka, Nemška
Loka za Knežja Lipa, Unterlag, Nemška
Loka.

V ljubljanskem sodnem okraju
bo Slivnica volilni kraj za Račno.

Liberalne volilne spletke.

Radeče pri Zidanem mostu.
Naš župan Viljem Brunšmid, je volilske ime-
nike po svoje sestavil — in jih tajno
»razpoložil«. Živa duša ni vedela, da so
»razpoloženi!« — Preskrbelo se je, da se
tej manipulaciji konec naredi!

Iz tega slučaja vidijonaši so-
mišljeniki, kako oprezni morajo
biti tam, kjer je liberalno žu-
panstvo. Dan za dnevom treba je gledat
iti v občinsko pisarno. Sicer se ni moč iz-
ogniti liberalnim sleparjem! Torej so-
mišljeniki, pozor! Vsak slučaj kake
nepravilnosti naj se nam nemudoma naznani.

Shod v Toplicah.

Toplice, 28. okt. Ob mnogobrojni
udeležbi volilcev obeh skupin vršil se je
danes pod milim nebom ljudski shod dolenj-
skega katol. polit. društva. Enoglasno
sta se postavila kot kandidata: za V. sku-
pino dr. Šusteršič, za kmetsko skupino
Pfeifer.

Občni zbor in shod jarenin- skega političnega društva.

(Izv. poročilo.)

V nedeljo dne 21. t. m. je imelo »kat.
slov. polit. in gospodarsko društvo s sedežem
v Jarenini« svoj letni občni zbor. Otvoril ga
je društveni predsednik, kapelan Gomilšek.
V svojem pozdravnem nagovoru se je spo-
minjal 70letnice rojstva našega svetlega ce-
sarja, poudarjal je posebno pomenljivost te-
kočega leta, v katerem slavimo Slovenci
dva za naš narodni razvoj prezaslužna moža,

škofa Slomskega in pesnika Prešerna, v ka-
terem se je nedavno obhajal preimenitni II.
slov. katol. shod, najveličastnejši zbor v tem
letu, ki je razglasil katoliška načela za edino
zmožna osrečiti narod slovenski časno in
večno, po katerih naj bi se zato ravnali vsi
Slovenci.

Na to je sledilo poročilo odborovo o
delovanju društva v drugem društvenem
letu 1899/1900. Iz tajnikovega poročila po-
znamemo, da je imelo društvo v tem letu
167 udov, 24 več nego v prvem društvenem
letu. Priredilo je v tem letu 8 političnih
shodov in sicer po dva v Jarenini, v Št.
Ilju v Slov. Goricah, pri Sv. Jakobu in pri
Sv. Marjeti ob Pesnici.

Društvo je s svojimi shodi lansko jesen
pripomoglo k ustanovitvi kmetijskih zadrug
v Jarenini in pri Sv. Jakobu v Slov. Goricah,
letos pa se je na štirih shodih njegovih so-
glasno odobril izstop slov. poslancev iz dež.
zbornice štajerskega. Društvo se je po posebni
deputaciji udeležilo Slomskega slav. št. na
Ponikvi in II. slov. katol. shoda v Ljubljani,
je s svojim posredovanjem pri ministerstvu
zabranilo izživajoči nastop Šudmarkovcev v
Jarenini in je v posebni ulogi na drž. zbor
protestovalo proti predrznemu nastopanju
nemško-nacionalnih dež. odbornikov štajer-
skih v zadevi imenovanja drugega deželnega
šolskega nadzornika ter je med prvimi v
posebni izjavi odobrilo izstop dež. poslancev.
Ustanovilo je ob meji 1 novo ljudsko knjiž-
nico, prej ustanovljene pa je razširilo. Iz
blagajnikovega poročila je razvidno, da je
društvo imelo v drugem društvenem letu
130 kron 50 h dohodkov in 68 kron 70 h
stroškov.

Vsakdo mora priznati, da je bilo delo-
vanje našega društva v pretečenem druš-
venem letu vsestransko in uspešno. Naj bi
bilo tako tudi v bodoče!

Poročila so bila soglasno odobrena. Za
tem se je z vsklikom izvolil novi odbor, ki
se je sestavil tako le: Fr. Sal. Gomilšek,
predsednik, Fr. Thaler, podpredsednik, Al.
Drozg, tajnik, A. Herič, blagajnik, Ign. Zu-
panič, Fr. Kurnik, Jož. Polančič, Iv. Kapler,
Jernej Frangež, Fr. Cimperc, odborniki, Le-
opold Zupanič, Iv. Sekol, Ant. Hauc, Franc
Plateis, namestniki.

LISTEK.

Na novi gomili.

(Spominčica + bogoslovca Jak. Voljčju.)

»Oj, plaval čola je v ocean,
ob zori čil in čvrst, — v večer
gre srt iskat miru v pristan ...«

Sam si želel, naj zapojemo ob tvoji
smrti tako pesem. Podobni glasi so nam ne-
jasno zveneli v duši skorej ves čas tvoje
dolge bolezni: Kdor te je obiskal zadnji me-
sec, nehote mu je zastalo v prsih vsako to-
lažilo ... a ti sam si nas tolažil:

»O, preje ne! Še le v novembru bom
umrl.«

Tako blizu je segel in zamejil žalostni
up tvoje rahlo življenje.

In vendar bilo je še to predaleč. Ne-
mudoma si hitel smrti v naročaj, kakor bi
si premislil drugače:

»Bliža se, bliža vseh mrtvih dan z
najtišjim mirom in pokojem. Vseh mrtvih
dan. Na božjih njivah ... na grobu moje
matere bodo gorele lučce in z nemirnim
plamenom kipele kvišku ... kvišku. In
moja ljubezen?! Ah, ona plameni gorkeje
in zvesteje in moja ljubezen naj bo tako

daleč od njenega groba ... od nje? Mati!
Saj je bolje, da se preselim k tebi do vseh
mrtvih. Saj je slaje, da skupno gledava tvoj
in moj grob ... štejeva lučce ... poslu-
šava molitve. Glej, tvoje truplo počiva v
ljubljenem domačem kraju, moje pa tam
za belo Ljubljano. Velika razdalja, jeli, mati?
»Nič ne de!« Saj biva moja duša pri tvoji
duši ...»

Gotovo si, dragi tovariš, še mnogo več
nasanjal o materi ... o večnem novembru.

Pred letom dni je bil tudi november.
Voljč mi je pokazal eno svojih pesmi: »Naj-
lepši dan«. Za veselim naslovom so se ogla-
sili molakordi:

»Vi je ne vidite, ne vidite,
a jaz čutim v sebi smrt!«

»Kako moreš imeti take besede na
rdečih, zdravih ustnih?« sem ga nekoliko
začuden prašal.

»Misliš, da je misel na smrt tako težka?«

»Misel na smrt ni baš tako težka, a
misel na lastno rano smrt je menda težja.«

On je molčal, jaz tudi. A pri tem nisva
mislila vsak svoje ...

Čez en mesec mi je prebral vrsto novih
pesmi in pristavil:

»Vsake posebej ne bom krstil, marveč
s skupnim imenom: Bolnik!«

»Dobro!« sem mu pritrdil, primernej-
šega naslova nimaš!

»Da sem odložil tega »Bolnika«, zdi se
mi, da sem odložil najtežjo stvar ...«

»In sedaj si naložil nase drugega ...«

Rad bi bil zamolčal te besede, a njegov
zadnji čas nekoli upali obraz in tisti suhi

... kratki kašelj sta mi jih nehote izsilila
iz ust. Bolezen je vidno rastla. Kakor »drugi
Noe« je poslal mladi pesnik goloba in vrana

v cvetoči svet, da mu prineseta zeleno ve-
jico — zdravje. Čakal je, čakal. Nič! V težki
slutnji je vzkliknil:

»Ah, vem, pač vrne se — brez cveta —

In le, da spoje smrt mi — vran —«.

Odslej so ostajale njegove misli in pesmi
bolj doma, pri njem. Le enkrat so se še
dvignile in splavale na materin grob:

Oj, in skup ne bova počivala,

kot sva mislila nekaj.

ko sva rekla: rože tvoje

bodo se do mojih sklanjale

in v jutranji rosi združene ljubezen

najino oznanjale — —

Berite še enkrat te vrstice, berite jih z
vsem srcem! Ne pozabite, da jih je posvetil

umirajoč sin materi v znamenje gorke lju-
bezni; ne pozabite, da jih je napisal dvain-
dvajsetleten mladenič v silnem hrepenenju
po »ljubljenem domačem kraju ...«, po dra-
gih znancih z Vrhnik ... »ne pozabite, da
jih je zapel pravi pesnik! Ali eno pozabite,
kar Vas je prosil sam — »Odpustite, če
sem vas kdaj žalil!«

Komur se pri vsem tem ne gane srce
niti za mrvice, naj od veselja poskoči, zakaj
lastna smrt ga ne bo mogla kdovekaj pre-
tresti!

Jakob Voljč je bil modern pesnik, a
nikakor ne dekadent ... Njegov slog je
nekaj posebnega kakor tek reke, ki ima tukaj
mekopeščno, tamkaj ostrokalovito strugo:
zdaj je težek, tih in počasen, zdaj lahek
glasen in silovit ... Dikcija včasih priprosta
kakor v narodni pesmi, včasih vzvišena ka-
kor v psalmih.

Da! v psalmih. Sveto pismo in bogo-
slovje sta mu bila zadnji dve leti vir glo-
bokih misli, zakladnica biserov, katerih ni
treba ne piliti, ne brusiti več: Gorka duša
mora seči po njih z dobro voljo — in naj-
zljajši biserni kristal je v vaših rokah.
Jakob Voljč se je oklenil tega cilja z

Po občnem zboru se je vršil politični shod. Prvi je govoril učni prefekt Ant. Korosec iz Maribora poljudno in prepričevalno o našem narodno-gospodarskem vprašanju, drugi govornik, društveni predsednik, pa je pojasnjeval imenitnost volitev sploh, posebno še bližajočih se državnoborskih volitev. Naša kandidata, prof. Robič, naš dosedanji mnogozaslужni zastopnik, in kmet Mlakar zaslužita popolno naše zaupanje. Zato treba skrbeti vsepovsod, da ugodno izpadejo prvotne volitve, potem nam je pri glavni volitvi zagotovljena slavna zmaga naših kandidatov.

Zborovalci so besede obeh govornikov viharo odobraval in končno soglasno sprejeli sledeče jako znamenite resolucije:

1. Geslo »Proč od Grada«! ostani stalno v našem programu. Kar imajo že Nemci na Češkem, deloma tudi Lahi na južnem Tirolskem, moramo dobiti tudi južnoštajerski Slovenci, namreč: slovenske oddelke pri vseh deželnih uradih in deželnih napravah in naposled še narodne kurije, da bomo o slov. zadevah sami odločevali.

2. Na novo izvoljeni slov. državni poslanci naj zopet osnujejo s Hrvati in Rusini skupen klub na krščansko-narodni podlagi.

3. Shod opozarja vse južnoštajerske Slovence, naj vsepovsod odločno tirjajo, da bodi pri odboru za l. 1901 nameravane deželne razstave v Gradcu tretjina odbornikov slovenska, istotako pri razsodišču, razglasila razstavinega odbora pa nemško-slovenska zajedno z vsemi napisi na razstavi. Če se ti pogoji ne izpolnijo, naj se nikdo od Slovencev ne udeleži razstave, nego naj celi Južni Štajer na višjem mestu odločno protestuje proti nameravani enostranski nemško-nacijonalni deželni razstavi.

4. Vsa gospodarska in politična društva slovenska na pošljejo na vlado prošnjo, da naj novemu drž. zboru pred vsemi drugimi predlogi predloži zadružni zakon, ki bo tudi narodnim manjšinam v posameznih deželah dopuščal in pospeševal samostalno gospodarsko organizacijo.

5. Istotako naj se vsa gospodarska in politična društva po Slovenskem pravočasno pripravijo na odločen odpor proti morebitni obnovitvi vinske klavzule l. 1903.

6. Novoizvoljeni poslanci naj vse moči posvetijo našemu gospodarskemu vprašanju, da se prej ko slej izboljšajo žalostne gospodarske razmere slov. kmečkega ljudstva.

7. Shod prosi vse prave slov. južnoštajerske rodoljube, naj skrbé z delovanjem in uplivom svojim, da se ohrani edinstvo med štajerskimi Slovenci in da ostane Slomšekov program tudi nadalje program vseh južnoštajerskih Slovencev.

Ko se nihče več ne oglasi k besedi, zaključi predsednik shod z živoklici na papeža in cesarja.

Politični pregled.

V Ljubljani, 29. oktobra.

Baron Dipauli odklanja kandidaturu. Sobotna številka »N. Tir. Stimmen« objavlja na uvodnem mestu daljšo izjavo

barona Dipaulija, ki se peča z zadnjim kompromisom mej Zallingerjem in profesorjem Schöpferjem. Baron Dipauli izjavlja najprej, da se je sklenil objavljeni kompromis v njegovi odsotnosti, brez njegove vednosti, za njegovim hrbtom, in da se ne ujema z njegovimi nazori in nameni. Ta pogodba pa tudi pravi, da ji je pritrdil briksenški nadškof Tej avtoriteti se baron Dipauli kakor vedno tudi sedaj klanja in izjavlja, da ne kandiduje v peti skupini in da se ne bo udeleževal nadaljnjih volivskih shodov. Potem se pa peča Dipauli z onim delom pogodbe, ki govori o razdelitvi mandатов v četrti in tretji skupini. Schöpferjevci so namreč določili, da morajo volivci jednega in istega okraja voliti v peti skupini Schöpferjevce, v četrti in tretji pa proti-Schöpferjevce. To kričeče notranje nasprotje privede Dipaulija do nadaljne izjave, da ne kandiduje tudi v četrti in tretji skupini okraja aniška dolina in da tudi ne vsprejme eventualno posiljenega mu mandata v teh dveh skupinah. — Baron Dipauli torej ne vsprejme mandata ne v splošni, ne v kmečki in ne mestni skupini. Izjavil pa ni v tem pismu, da ne vsprejme mandata v veleposestniški skupini ali pa v četrti ali tretji skupini kakkega drugega okraja. Dosedaj še vedno ni izključeno, da pride baron Dipauli zopet v državni zbor vključ vsem intrigam.

Dr. Pacak za politiko proste roke.

V svojem kutnohorskem listu govori bivši mladočeski poslanec dr. Pacak o izidu bližnjih državnoborskih volitev ter pride potem do zaključka, da je pač najboljša za češke poslance politika proste roke, ker nihče ne ve, kako bo sestavljena zbornica, bo li odločevala desnica ali ostrukcija. Dokler je popolno negotovo, v kolikem številu se povrnejo stranke v zbornico, do tedaj je neumestna vsaka odločitev.

Kompromis v moravskem veleposestvu. Od leta 1897 obstoječi kompromis mej veleposestniki na Moravskem se je sedaj zopet obnovil v polnem obsegu. Štiri mandate dobe po tem dogovoru liberalci, 3 mandate srednja stranka in 2 mandata fevdalci. Zagotavlja se, da tudi glede oseb ne bo nikakih prememb.

Gradnja železnice v Bosni in Hercegovini je bila včeraj in predvčeranjim zopet na dnevnem redu ministerskih skupnih posvetovanj na Dunaju. Udeležili so se jih ministerska predsednika Koerber in Szell, finančni minister Kallay, Böhm-Bawerk in Lukacs, trgovinska ministra Call in Hegedüs in železniški minister Wittek. Predsedoval je posvetovanju zunanji minister Goluhovski. Ogerski ministri se danes vrnejo v Budimpešto.

Španski poslanik v Chile don Salvador Lopez Guijarro je pravi unicum mej vsemi evropskimi diplomati. Možu se ni godilo tako slabo, kakor poslanikom ohromele Turčije, ki svojih uradnikov ne plačuje rada, marveč ta mož je po lastni krivdi napravil 2—300.000 dolarjev dolga, dasi je vlado ogoljufal za nad 200.000 dolarjev. Sedaj je mož izginil. Igral je najprej kavalirja prve vrste, pozneje pa, ko so ga spoznali višji

krogi, se je umaknil iz teh krogov ter na svojem domu počenjal stvari, ki so ga dovedle do tega konca. Menjice, ki jih je podpisal poslanik Guijarro, cenijo na 280.000 dolarjev, poleg tega se pa zagotavlja, da je od svote 300.000 dolarjev, ki mu jih je nakazala chilenska vlada, da z njimi odškoduje Špance, ki so vsled revolucije l. 1891 trpeli kako škodo, izplačal le 70—80.000 dolarjev, vse drugo je pa porabil za svoje številne potrebe. Kam jo je mož sedaj popihal in kaj namerava ukreniti vlada, dosedaj še ni znano, gotovo pa je, da ta škandalozni dogodek v obilni meri izrabljajo Špancem neprijazni chilenski listi.

Rusi in nemško-angleška pogodba. Poročali smo že, da Rusija se ni pritrdila znani nemško-angleški pogodbi in da je sploh še vprašanje, če ji Rusi sploh pritrdijo. To pojasnjuje tudi pisava ruskih listov. »Rossija« zagotavlja, da pogodba ni prišla nepričakovano ter da imenovani vlesi prav dobro umeta poskrbeti za svoj vpliv na kitajskih tleh. Ta pogodba je pa tudi pokazala, da Rusi na vzhodu ne morejo na nikogar računati, da je Rusija sama nase navezana. Pregovor: »Kar je Rusu zdravje, je Nemcu smrt«, ne velja nikjer tako dobro kakor v tem vprašanju. Razložek je le ta, da je pod imenom »Nemci« razumeti vse tujce. — »Novoje Vremja« vsklika: »Odprite vrata v celo južno Kino, prodrite v nje srce in oznanjajte evangelij z mečem v roki, to je vaša stvar, toda v severno Kino vam ne odpremo vrat.« Sicer se pa zdi temu listu neumestna vsa politika odprtih ali zaprtih vrat, ko kitajska kriza še ni rešena.

Knjige in časopisi.

»Katoliškega Obzornika« četrti (zadnji) številka letošnjega letnika je danes izšla in prinaša naslednjo vsebino: S Kristusom! (Dr. E. Lampe.) — Katolištvo — naša edina rešitev. (Dr. Jan. Ev. Krek.) — Jetika. (A. B.) — Taki so... (Dr. Jožef Debevec.) — »Vstajenje«. (F. G.) — Novost v francoski literaturi. (J. Š.) — † Dr. Frančišek Lampe. (Dr. J. G.) — Prva slovenska umetniška razstava v Ljubljani. (Jožef Dostal.) — Slovestvo. — Drobtinice: Četrti mednarodni psihološki shod. (Dr. J. E. Krek.) — Mednarodni kongres katoliških učenjakov v Monakovem. (Dr. A. U.) — Viljem Liebknecht. (Dr. J. E. Krek.) — Garcia Moreno. (Dr. A. U.) — Askerc in sholastična filozofija. (Dr. M. O.) — Dolgovi nepremakljivega posestva. (Dr. E. L.) — Popravek. — Glasnik Leonove družbe. — Na platnicah: Paberki. — »Katoliški Obzornik« stane za celo leto 5 kron in se naroča pri upravnistvu v Ljubljani.

»Vstajenje«. Roman v treh delih. Napisal grof Lev Nik. Tolstoj. Prevel J. H. »Slovenske knjižnice« 94. snopič. Roman bo obsegal več snopičev.

Dopisi.

Iz savinjske doline. (Konec.) Pa to Končniku se ni bilo zadosti. Žalostno je, pa naj bo odkrito povedano, Končnik je v zadnjih letih na učitelstvo slovenskih ljudskih šol slabo vplival. Obrnil se je do deželnega odbora štajerskega in po njegovem prizadevanju so se ustanovile zloglasne štipendije deželnega odbora štajerskega, posebno za sirove ljudskih učiteljev, ki obiskujejo nemško celjsko gimnazijo. In res, Končnik je udaril ob pravo struno. Mnogi slovenski ljudski učitelji (imena so nam na razpolago) dajejo svoje sinove za Nemce vpisavati, samo da Končniku in deželnemu odboru ustrezajo in da imajo pri kompetenci za štipendije več upa. Ali ni to demoraliziranje učiteljev?

Sicer se je pa pripravil Končnik na boj zoper slovenske paralele že jako zgodaj z ustanovitvijo svoje pripravnice. Ta pripravnica je neki srednjeveški inštitut za germaniziranje slovenskih dečkov, katerim je tudi namenjena. Odkar so uvedeni slovenski gimnazijski razredi, je popolnoma nepotrebna, vendar Končnik jo drži. Zlobni jeziki imenujejo to pripravnico »den Salon der bei der Aufnahmsprüfung zurückgewiesenen«. Sem ter tje še vjame namreč Končnik kako slovensko dušo v svoj zavod, katero potem po svoje germanizira.

Lahko bi še navedel marsikaj iz privatnega življenja Končnikovega v dokaz, da je res »objektivna« Slovenec (Končnik je nam-

reč ud zloglasne celjske kazine, iz katere so vsi Slovenci izključeni, pajdaši se vedno z najhujšimi nasprotniki slovenskega naroda), vendar to sedaj opustim. Kranjecem pa svetujem, da mu prav nič ne zaupajo. Obe stranki naj ga postaviti pred prag, ker je štajerskim Slovencem s svojo »objektivnostjo« toliko škodoval.

Konečno le še eno vprašanje do »Deutsche Wacht«. Naj vendar pregleda svoje letnike od 1883 do 1887. Našla bo, kako hudo je ravno tistega Končnika obirala, katerega nam sedaj priporoča za nadzornika. In ko se je lani za to šlo, da bi bil Končnik postal drugi deželni šolski nadzornik za ljudske šole na Štajerskem, kdo se je Končnika najbolj branil? Zopet vahtarica, ki ga Kranjecem letos tako hvalisa. Da, da, izdajalstvo se ljubi, izdajalec pa ne. In iz ravno tistih vzrokov, kakor svoj čas vahtarica, protestiramo tudi mi zoper imenovanje Končnikovo.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 29. oktobra.

Blagoslovljenje novozgrajene glu-honemnice se je vršilo včeraj na jako slovesen način. Deželni predsednik baron Hein je povabil predstojnike vseh državnih uradov in — kolikor smo mogli opaziti — načelnike šolskih zavodov. Med došlimi udeleženci smo opazili več svetnikov dež. vlade, deželnega glavarja O. pl. Detela, ljubljanskega župana Iv. Hribarja, vojaškega poveljnika pl. Hüchsmanna, c. kr. finančnega prokuratorja Račiča, dosedanjega deželnega šolskega nadzornika itd. Najprej je zvršil presvetli g. knezškof blagoslov novega zavoda. Nato je v nagovoru na zbrane slavnostne goste poudarjal svoje veselje, da se mu je nudila prilika blagosloviti prostore, kjer se bodo vršila dela ljubezni do bližnjega, za kar so preskrbeli naši predniki, zlasti duhovniki, ki so v ta namen mnogo žrtvovali, imenoma pokojni ribniški dekan Holzappel in ljubljanski knez in škof Anton Alojzij Wolf. Zahvalil se je ob sklepu tudi c. kr. deželni vladi, ki je v vztrajno delavnostjo in modrim upravljanjem ustanovnega zaklada pospešila zavod, ki bo v duševno in gmočno korist onim nesrečnim otrokom, ki ne morejo naznanjati svojih čustev in želja z besedo. — Za govorom presvetlega kneza in škofa je poprijel besedo c. kr. dež. predsednik, ki je v daljši besedi, deloma nemški deloma slovenski povzel zgodovino ustanovnega zaklada za gluhoneme. Našel je imena onih, ki so darovali v ta namen znatne vsote. Med temi je po kronologiji najprvi apostolski vojaški vikar Leonhard (Houtheim), potem nekdanji kapelan v Železnikih Skušek, ki je l. 1830 v to svrhu daroval nekaj stotakov, ki jih je podedoval, stotnik Jelovšek pl. Fichtenau, grofica Stubenberg itd. Najznamenitejša med vsemi pa sta gori imenovana dobrotnika Holzappel in vladika Anton Alojzij Wolf. Prvi je volil gluhome-mim vse svoje imetje, ki je znašalo po odbitih stroških 53.000 gold. Drugi pa je zapustil v svoji oporoki lepo vsoto 8000 gold. v isti namen. Modra uprava je povzročila, da se je ustanovni zaklad toliko zvišal, da je bilo mogoče začeti pred dvema letoma z gradnjo hiše. Vendar pa bi se zavod še ne bil mogel otvoriti, da ni prispel na pomoč odbor dežele Kranjske, ki je ukrenil, da se sprejmo učitelji v »status« domače dežele. Nadalje je govornik zahvalil tudi mestno občino ljubljansko, ki je kanalizacijo potegnila do novega zavoda in tako v zdravstvenem oziru mnogo koristila. Hvaležno je omenjal nadalje osobja, ki je delovalo pri gradnji, zlasti pa c. k. inženirja Belca, ki je z veliko marljivostjo izdelal načrte in vodil vso gradnjo. Nadalje se je spomnil deželni predsednik presvetlega vladarja, ki je pred dvema letoma, ko se je začela ta hiša graditi, praznoval 50letnico svojega vladarstva, letos pa slavi posebno slavno, svojo sedemdesetletnico. Po njegovi želji bodi tudi današnje otvorjenje zavoda gluhome-mim spomin del krščanske ljubezni, s katerimi se udeležujemo redkega slavlja njegovega Veličanstva presvetlega cesarja. Občinstvo trikrat zakliče »Živio«. — Podal je potem deželni predsednik ključ novega voditelju zavoda g. učitelju Primožiču nekako takole: Izročam vam ključ te nove hiše; ključ najti

nenavadno vremo rekoč: To je moje polje! In »Rado Kosar« je srečno potegnil prve brazde in »Vinko Vinič« jih je skrbno nadaljeval. Ali dan se mu je zgodaj nagnil...

Truden in potrten kakor njegov »Potnik iz puščav« se je usmiljenja proseč obrnil proti nebu, proti Sionu. Sama beseda Sijon ga je, kakor mi je pravil, včasih tako razvnela, da se je znova zamislil v njegovo skrivnost in iz globočine svoje duše dvignil novo pesem »Sion je moja večna luč!«

Drugače je bil Voljč kot bogoslovec vesten v svojih dolžnostih, vztrajen pri delu, živahen v družbi in silen, presilen pri izvrševanju najmanjše stvarce. Morda ni bilo poslednje najneznatnejši vzrok njegove smrti.

Vendar, dragi tovariš, tvoje življenje s tem ni strto, le izpremenilo se je.

Pesmi si zapustil nam in svojemu imenu... Tebi pa je prisvetil tisti imenitni dan, o katerem se je v svojem pesniško zasnovanem delu »Genie du Christianisme« tako duhovito izrazil francoski mislec in pesnik Chateaubriand in čegar besede si nekdaš s tolikim veseljem pozdravil in ponavljal:

»Pride čas, ko pozna svet v enem sa-

mem stavku sv. pisma vso lepoto in poezijo.

Tvoje truplo je ležalo na mrtvaškem odru pod temno-modrimi srebrno-obrobljenimi preprogami. Izza sinjega ozadja je blestel angeljski mladenič, kakršnega je videl Evangelist v »Skrivnem razodetju«: Podoba kakor Sinu človekovega; oblečenega v dolgo oblátilo, okoli prs opasana z zlatim pasom, glava in lasje beli kakor mehka volna in sneg... (»Skrivno raz.« I.)

Prvi hip se mi je zazdelo, da si imel Evangelistovo prikazen. Angeljski mladenič se ti je približal; ko si ga videl, si padel pred njim kakor mrtev... In on je položil desnico nate, rekoč:

»Nikar se ne boj! Jaz sem prvi in poslednji...« (»Skriv. raz. I.«)

Ali nisi v tem prizoru, ali nisi v tem stavku spoznal vse lepote in poezije?

Bliskoma so mi izginile te sladke misli: Pred menoj je ležala grenka resnica — blesta smrt udrtih oči, koščenih lic, voščenih prstov in...

...in svojemu srcu sem rekel: Ecce sortem! A. Merhar.

do srca otrok pa bodi vaša želja, vaša skrb in neumorna marljivost! G. učitelj je obljubil, da posveti vse svoje moči novemu zavodu, in v daljšem govoru povdarjal pomen šole in vzgoje za gluhanost. Ko se je naposled zahvalil se deželni glavar, da se je vendarle posrežilo sezidati tako dolgo zaželeni zavod za gluhanost, v katerem bodo kranjski otroci našli zavetišče in zdravilo za svoje telesne hibe, povabil je deželni predsednik vse navzoče udeležence, da si ogledajo vse prostore. Že površen opazovalec se je moral uveriti, da je stavba res praktično prirejena in da je načrt zavoda stal mnogo truda in pomislekov. Za sedaj biva v gluhanemnici že 26 dečkov in deklic. — Bog razliji svoj blagoslov na to hišo!

Delavsko gledališče v Ljubljani je sinoči pričelo svoje letošnje predstave s igro „Mlini pod zemljo“ ali „Zadnji dnevi paganstva v Rimu“. Pred igro je prvič v Katoliškem domu koncertovala na nepopisano jezo dr. Kušarja, ki jo je izrazil pri promenaednem koncertu v Nar domu, novoustanovljena meščanska godba pod vodstvom kapelnika gospoda Benišeka. Godba je bila od mnogobrojnega občinstva navdušeno akklamovana, kar je tudi zaslužila s preciznim izvajanjem godbenih točk. Tudi včerajšnji nastop meščanske godbe je pokazal, da se je sijajno posrežilo, zamašiti dolgoletno praznino v društvenem življenju. Dramatični odsek „Slovenske krščanske socialne zveze“ je po končanem koncertu meščanske godbe pokazal, da ima dokaj sposobnih močij v svoji sredi. Igra je vrlo ugajala, a bila bi še bolj, da se nekateri igralci niso preveč domišljali, da lahko dobro igrajo, ne da bi natančno proučili svoje vloge. Upajmo, da bo drugič boljše in da bodo mladi igralci spoznali, da je mlademu igralcu treba mnogo resnega truda, da se izobrazijo. V tej nadi pričakujemo letos od „Delavskega gledališča“ mnogo lepo vspelih predstav.

Slovensko gledališče. Jutri, v torek 30. t. m. je operna predstava. Po večletnem prestanku poje se zopet priljubljena Blodekova opera »V vodnjaku«, pri kateri sodelujejo v glavnih ulogah pevake moči Noemi in Radhiewicz ter gospoda Orzelski in novoangaževani basist g. Cecil Vašiček. Potem se poje prvič na slovenskem odru komična mitološka opera »Lepa Galatea«, katero je zložil Fr. pl. Suppé. Uloge so sledeče razdeljene: Orzelski (Pigmalion), Polakova (Ganimed), Noll (Mida) in Neemi (Galatea). — Na praznik Vseh svetnikov dne 1. novembra igra se »Mlinar in njegova hči«.

Osuševanje ljubljanskega barja. Čuje se, da je ministerstvo odbilo rekurz vevške papirnice in južne železnice proti poglobljenju ljubljaničine struge. Sedaj bi bila stvar drž. zbora, da prepotrebno delo pospeši.

Dr. Ferjančič na delu. Umazani »Narodovci« napadi na dr. Žitnika nas silijo, da rečemo par besedi o liberalni agitaciji po Notranjskem. Ko dr. Žitnik, ki je notranjske kmečke občine, kot same najbolj vedo, dobro dosedaj zastopal, obiskuje svoje volivce, ne more v tem noben zdrav človek ničesar nenavadnega najti. To se umeva samo po sebi. Da pa liberalce v tajnih ponočnih sejah zbira dr. Ferjančič, je čudno. Mož se je ponižal do stališča najpriprostejšega liberalnega agitatorja. Po pravici povemo, da smo mislili doslej, da dr. Ferjančič še ni izgubil vse političke treznosti. Njegovih izjav imamo veliko, ki trde, da volivni boj ne sme biti tako hud, da bi ne mogli sodelovati državni poslanci na Dunaju v enem klubu. In mož, ki to zatrjuje, hodi okrog in zbira maloštevilne liberalčke po gostilnah in jih hujska proti svojemu bivšemu tovarišu. To ni možko in dokazuje, kako ubiva značaj in moštvo dr. Tavčarjevo strahovanje pri vsi naši inteligenci, da celo pri njenih velmožeh. V Sp. Logatcu, v Britofu, v Ilir. Bistrici ste pokazali, da rabite tudi vi svoj jezik čisto zato, da zakrivate svoje prave misli. Kako naj postopajo naši poslanci v edinosti, vas vprašamo. Dr. Žitnik bo na Notranjskem iznova izvoljen, čeprav so vam na pr. v Bistrici natvezili, »da se na Pivki, v zlasti v Zagorju in Knežaku za liberalce niti nič bati, ker se tam duhovniki nič ne brigajo«. In če boste izvoljeni tudi vi, ali menite, da se bo kedo

naših hotel vsesti poleg vas, bivšega oštarijskega protagitatorja? Dvcmimo. In ko imate tolikrat polna usta o razdivjanih političkih razmerah, ali se morda ne zavedate, da igrate sami v tem oziru glavno ulogo? Agitator dr. Ferjančič, naše pomilovanje! Upajmo, da vam vaši lastni volivci primerno to tudi v dejanju izrazijo.

Shod volivcev se je vršil včeraj dopoldne pri Sv. Treh Kraljih nad Rovtami. Shodu je predsedoval g. Pavlin, župan iz Žirov. Poročal je o državnem zboru in novih volitvah prejšnji državni poslanec g. dr. Ig. Žitnik. Mej govorom je pričelo ugovarjati par političnih nasprotnikov od Idrije, kar je vznevoljilo domačine. Vseled tega je bilo zborovanje precej viharno, ker so domači župljani zahtevali, da se nasprotniki odstranijo. Shod je trajal nad eno uro. Ko so nasprotniki odšli, nadaljevalo se je zborovanje v župnišću v najlepšem redu.

Tožba proti »Prim. Listu«. Iz Gorice se nam piše: C. kr. okrožna sodnija v Gorici je zavrnila tožbo trgovsko obrtno zdruge proti »Prim. Listu«, ker ni našla prav nobenega povoda za postopanje. Zdaj bo tožil A. Gabršček osebno radi žaljenja časti. Svobodno!

»Slomškova zveza«. Pod tem naslovom v sobotnem listu objavljeno notico moramo v toliko popraviti, da se ne bode vršil nikakoli ustanovni shod več. Ker ima po § 51 pripravljalni odbor, ki je bil izvoljen na shodu 10. septembra, biti hkrati društveni odbor za prvo leto, potreba posebnega novega shoda odpade.

Slovensko gledališče v Celju. V četrtek dne 1. novembra se igra v veliki dvorani celjskega »Narodnega Doma« v Celju žaloigra v petih dejanjih »Mlinar in njegova hči«.

Nemška zmaga. V Ormožu je načelnik ondotnega okr. zastopa gospod dr. Omulec zahteval v seji okr. zastopa od nemškega zastopnika dr. Delpina, naj svoj predlog stavi v slovenščini in ne v nemščini. Dr. Delpin se je pritožil na štajerski dež. odbor, ki je seve dr. Delpinovi pritožbi ugodil.

Ljubljanske novice. Aretovana je bila na južnem kolodvoru Marija Bizjak iz Kresnic v trenutku, ko se je hotela odpeljati z vlakom. V gostilni pri Kavčiču je Bizjak vzela nekemu gospodu havelok in v njem 80 K. — Prijeli so danes dopoludne znanega tatu Skočirja, o katerega činih smo nedavno poročali. Na Mestnem trgu ga je prijel stražnik Pohleven. — Ogenj v dimniku je bil včeraj dopoludne pri Jož. Krašovecu v Velikih čolnarskih ulicah. — Policija išče iz Pulja ubeglega mornarja Wernerja.

Nove slovenske skladbe. »Glasbena Zora«, katero urejuje g. prof. Fr. Gerbič, prinaša v X. zvezku naslednje nove slovenske skladbe: »Nagrobniča«, besede A. M. Slomškovca, uglasbil F. Ferjančič, »Srbska narodna«, besede Oton Zupančičeve, uglasbil Fr. Gerbič, »Oj sijaj, sijaj solnce!«, v narodnem duhu zložil in uglasbil Fr. Gerbič »Anđika«, besede Jos. Stritarjeve, uglasbil Hr. Vogrič, »Moj očka ima konjička dva«, naroden napev, za mešan zbor z bariton solom harmonizoval Lav. Pahor. Priporočamo »Glasbeno Zoro«, ki izhaja dne 16. vsakega meseca v Ljubljani. Cena listu je za pol leta 1 gld. 50 kr.

400 novih meščanov je imenoval obč. svet tržaški v svoji tajni seji pretekli petek. Tako se pripravljajo tržaški Lahoni, da pri prihodnjih volitvah zopet uduše slovensko okolico in jej ukratijo mandat.

Za drugo železniško prago v Trst so se že ustanovili trije uradi, katerih naloga je, izdelovati podrobne načrte. Jeden teh uradov je v Trstu za črto od Trsta do bohinjskega predora, drugi za črto od Jesenic čez Karavanke ima sedež na Jesenicah, a tretji za črto čez Ture ima sedež v Št. Vidu na Koroškem. Ti uradi baje proučujejo tudi vprašanje, kako bi se dala ta železnica oskrbeti z električno gonilno silo.

Na Suhoru so imeli duhovniki semiške dekanije I. shod »sodalitatis sacerdotum« dne 25. t. m. pod vodstvom g. župnika Jakoba Pavlovčiča.

Profesor Chodounsky, predsednik češke podružnice »Slov. plan. društva« je izgubil nenadoma 24letnega sina dr. Karola

Chodounskega, ki je 24. t. m. nenadoma umrl v Curihu.

Utonila je 25. t. m. v Krki osemletna deklica Anzin iz Ragova pri Novem Mestu. Z najstarejšim bratcem je šla po vode, a ji je spodrsnilo ter je padla v vodo.

Samomor. V Mariboru se je ustrelil 19letni igralec na klavirju I. Vipauc.

60 000 kron je glavni dobiček loterije za invalide. Izplača se v gotovini po odbitku 20 %. Opozarjamo, da je žrebanje 10. novembra 1900.

Telefonska in brzojavna poročila.

Konjice, 28. oktobra. »Slomškova beseda« se nam je vrlo dobro obnesla. Na volilnem shodu potem smo na predlog kmeta Bezget soglasno izrekli popolnoma zaupanje našima bivšima poslancema Žičkar in Robič. Oba sta se proglasila našima kandidata. Tudi kandidatura dr. Dečka se bode po vsej moči podpirala; Berks-ova je itak zavarovana. Vsprejele so se z navdušenjem sledeče resolucije: Za obnovitev »slovenske krščansko-narodne zveze«; za krepkeje podpiranje kmetov in obrtnikov; proti nemščini kot državnemu posredovalnemu jeziku; proti hujskajočim časnikom; za »Proč od Gradea«-gibanje.

Dunaj, 29. okt. (C. B.) V dvorni župni cerkvi se je vršila danes opoldne po običajnem ceremonijelu poroka nadvojvodinje Imakulate Rainerije z vojvodo Robertom vrttembergskim.

Dunaj, 29. oktobra. »Neue Freie Presse« poroča, da bode v prihodnjem državnem zboru poljski klub podpiral ustanovitev znane »delavne večine«, ki je brojila približno 300 glasov. Ta večina bode kljub obstrukciji dosegla rešitev proračunskega provizorija, rešila investicijske in druge gospodarske predloge.

Praga, 29. oktobra. Včeraj se je tu otvorila molitvenica starokatolikov pod vodstvom dr. Iskre, ki ni potrjen od oblasti, in je bil radi tega sredi opravila aretovan. Ko je bil na policiji zaslisan, vrnil se je v molitvenico in nadaljeval.

Pizek, 28. oktobra. (Hilsner pred porotniki). Tekom včerajšnje razprave, ki je trajala do četrte ure popoldne, je bilo zaslišanih več prič, ki so videle Hilsnerja 29. marca in njegov nož. Izpovedale so večinoma prav obteževalno. Obravnava se danes nadaljuje. Završena bo šele okoli 10. novembra, ker bodo baje še izkopali truplo umorjene Klime.

Pizek, 29. okt. Priča Pešek je pod prisego izpovedal, da je videl na dan umora Hilsnerja z dvema židoma na istem mestu, na katerem je bila umorjena Hruza.

Washington, 29. okt. General Mac Artur poroča iz Manile 26. t. m.: Oddelek kakih 100 Amerikanov je napadel vstaše blizu Narvigana. Na ugodnem mestu so imeli vstaši 1400 mož. Vnel se je ljut boj. Amerikani so se morali navzlic veliki premoči sovražnika umakniti. Izgubili so jednega poročnika in štiri može, devet mož je ranjenih, štiri pogrešajo. Izgube na vstaški strani se cenijo na 150 mož.

London, 29. okt. (C. B.) »Daily Mail« poroča iz Kapstadta 24. t. m.: Čete kapske policije so se zapletle pri Hoopstadu z dvema burskima oddelkoma v resen boj in imajo velike izgube.

London, 29. oktobra. Roberts poroča iz Pretorije 25. t. m.: General Barton, katerega so več dni napadale burske čete pod Dewetovim vodstvom, je danes zjutraj napadel nasprotnika in ga do cela razkropil. Na naši strani je bilo ranjenih 14 mož in trije častniki. — Dne 26. t. m. brzojavlja Roberts: Bartonove izgube so mnogo večje, kakor je bilo prvotno poročano. Poleg že navedenih izgub je bil ubit eden častnik, ranjeni pa trije častniki in 37 mož. Buri imajo 24 ubitih, 19 ranjenih in 26 ujetih. Tri Bure, ki so v znamenje, da se udajo, dvignili roke, potem pa

izdajsko streljali, smo ujeli in obsodili na smrt. Jaz sem potrdil obsodbo.

Vojska na Kitajskem.

Dunaj, 29. okt. Iz Pekina poročajo 27. t. m.: Smrt vodje Kangyja se tu uradno potrjuje. — V Tientsinu umore v sredo šest bokserjev.

London, 29. okt. »Times« poroča iz Novegajorka, da je ameriški poslanik v Pekinu dobil nalog, pogajati se s kitajskimi pooblaščenci. Kitajski poslanik v Washingtonu potrjuje, da sta umorjena dva vstaška voditelja, in izjavlja, da se pričakuje samomora princa Tuana.

London, 29. okt. (C. B.) »Times« poroča iz Pekina: Pri posvetovanju 26. t. m. so sklenili poslaniki, naj se zahteva, da se s smrtjo kaznujeta poleg 7 uradnikov, ki jih zahteva Francija, še princa Yi in Yin-guien.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prevel I. B.—C.

(Dalje.)

A ne samo Agnese je zaman poizvedovala po njem. Kardinal Federigo ni navlašč rekel ženskama, da hoče poizvedovati po ubošču; pisal je res na vse strani. Ko se vrne v Milan, prejme neki odgovor, da za dotičnim človekom ni sledu, da je sicer delj časa živel nekje pri svojem sorodniku, da pa ni bilo na njem nič izpodtikljivega, da je nekega jutra nenadoma izginil, da celo oni njegov sorodnik ne ve, kaj je z njim in druge negotovo nasprotujoče si govorice. Raznesla se je govorica, da je šel mej vojake v Levanto, v Nemčijo, da je utonil, ko je breedel čez neko reko. V pismu se je končno zatrjevalo, da se bode skušalo izvedeti kaj bolj natančnega o tem človeku in da se bode vse takoj sporočilo kardinalu.

Kmalu se je ta govorica raznesla tudi v okolici trga Lecco; slišala je o tem tudi Agnese. Ubožica skuša izluščiti jedro resnice in priti do konca ti ali oni govorici, a vselej pride samo do besedice »bojda«, ki tudi še dandanes zadošča v izpričanje marsikateri stvari. Če je le slišala jedno novico, prišel je drugi in ji jo popolnoma zavrgel, v zameno pa ji je prinesel drugo še bolj čudno in neverjetno novico. Vse to je bilo le klepetanje. Resnično je samo to-le!

Namestnik milanski in glavni kapitan italijanski, don Gonzalo Fernandez di Cordova se je pritožil pri beneškem poslancu v Milanu, da je bil pod streho sprejet nekje na Bergamskem neki capin, povsod znan ropar, hujskač in podpihovalec pri upor, razvpiti Lorenzo Tramaglino, ki je celó v rokah pravice povzročil upor, da se je osvobodil. Poslanec odgovori, da je to zanj novica, da pa hoče pisati v Benetke in zadevo Njegovi Svetlosti čim preje pojasniti. V Benetkah so imeli načelo, milanske svitolkalce, ki se priselijo na Bergamsko, podpirati in jim iti na roko. Ti delavci so uživali velike prednosti, pred vsem pa so bili popolnoma varni. Ako se namreč dva mogotca prepirata, veseli se vselej tretji.

Bortolo nekega dne od nekd izvê, da Renzo pri njem ni povsem varen, da je bolje, če za kratek čas poišče delo v drugi tvornici in premeni tudi svoje ime. Bortolo takoj zavoha smodnik; molči, povê stvar stričniku, vpreže voz, pelje ga k drugi predilnici, ki je bila oddaljena skoro petnajst milj, in ga pod imenom Antonio Rivolta predstavi gospodarju, ki je bil doma z Milanskega in je bil njegov znanec.

Čeprav je bila letina slaba, vender takoj vzame delavca, katerega mu je pošten mož priporočil kot spretnega in poštenega. Bil je res z njim zadovoljen; izprva se mu je zdelo, da je mladenič precej razmišljen, ker večkrat ni odgovoril, če ga je kdo poklical: Antonio!

Kmalu nato pride pohlevno povelje iz Benetk, naj glavar bergamski preišče, ali biva v njegovem okolišu, v ti in ti vasi taka in taka oseba.

Glavar stori svojo dolžnost in pošlje nazaj zanikalen odgovor, ki pride po beneškem poslancu v roke dona Gonzalo Fernandez di Cordova.

Bilo je pa dovolj radovednežev, ki so hoteli vedeti, kam je izginil oni mladi delavec. Na prvo vprašanje odgovori Bortolo: „Ušel je!“ Da pa odpravi nadležne radovedneže in da bi ne obudil njih suma, natveze prvemu to, drugemu ono izmed govoric, katere smo omenili, češ da je to slišal praviti, da pa ne ve nič gotovega.

Ko pa je bil vprašan v imenu kardinalov, ki ni bil imenovan, in sicer je bil vprašan nekako skrivnostno in važno, Bortolo uga, da hoče to vedeti visoka glava, boji se in odgovori kot navadno. Sporočil je vse govorice, katere si je pri raznih priložnostih izmislil.

Ne mislite, da je tako visok gospod kot don Gonzalo baš tega hribovskega mladeniča hotel v pest dobiti, da je vedel, kako nespoštljivo in grdo je govoril Renzo o zamorskem kralji z verižico okrog vratu, da ga je preganjal tudi kot beguna in da se mu je celo iz daljave zdel nevaren kot Hannibal rimskemu senatu. Donu Gonzalo so druge stvari rojile po glavi in se ni brigal zanj. Na čudovit način so se združile okolščine, da je naš ubogi junak nehote in nevede prišel po tanki, nevidljivi nitki v zvezo z važnimi stvarmi.

Sedemindvajseto poglavje.

Že večkrat smo omenili vojno, ki je nastala radi nasledstva v državah vojvode Vincenzo Gonzaga, a mudilo se nam je s povestjo, zato smo le tu in tam v naglici nekoliko namignili. Ker pa to zahteva naša povest, moramo o nji nekaj več povedati. Te stvari mora vsakdo vedeti, kdor zna kolikšaj zgodovine. Ker pa si lahko domnevamo, da te knjige ne bodo brali učenjaki, moramo površno nekoliko več izpregovoriti o ti stvari.

Povedali smo uže, da se je po smrti vojvodini prvi dedič, Carlo Gonzaga, glavni mlajše linije, ki se je preselila v Francijo in tam imela vojvodini Nevers in Rhétel, polastil Mantove, pristavimo še Monferrato. To nam je v naglici ušlo iz peresa. Madridski dvor je hotel, kakor že znano, na vsak način od teh dveh fevdov izključiti novega kneza in v ta namen je potreboval vzroka, sicer bi bila vojna popolnoma kri- vična. Španjolska vlada se je torej izrekla glede Mantove za družega Gonzago, Ferrante, kneza Guastalla, glede Monferrato pa za vojvoda savojskega Carlo Emanuele I. in za Margherito, vdovljeno vojvodinjo lotrinško. Don Gonzalo, ki je bil iz rodu velikega kapitana, po katerem se je tudi imenoval, bojeval se je uže v Flandriji, rad bi se pa tudi v Italiji; zato je menda on najbolj hujskal. Tolmačil si je in je prehitel nakane španjolske vlade ter je sklenil z vojvodo savojskim pogodbo, napasti in si razdeliti Monferrato. Lahko je dobil tudi odobrenje grofa vojvode, ker mu je natvezel, kako lahko je vzeti Casale, ki bi bila najmočnejša trdnjava španjolske krone. Zatrjeval je tedaj v njegovem imenu, da hoče zasesti deželo le v zastavo, dokler ne odloči cesar. Ta na prigovarjanje drugih, a tudi iz svoje volje ni hotel podeliti fevda novemu vojvodi, temveč mu je zapovedal, naj pod njegovo upravo pusti prepore dežele, češ da bode zaslisal obe stranki in odločil, katera ima prav. A temu se Carlo Gonzago di Nevers neče ukloniti. (Dalje prih.)

Umrli so:

26. oktobra. Ivan Hude, umirovljeni sluga, 81 let, Sv. Petra cesta 53, ostarelost. — Alojzij Jurkovič, umirovljeni poštni ekspedient, 53 let, Pred škofljo 15, hepatitis.

27. oktobra. Adolf Watolo, delavca sin, 2 mese- ca, Strelške ulice 15, atrofija.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srečni zračni tlak 736-0 mm

Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura v Celsiju	Vetrovi	Nebo	Podoba v 24 urah
27. 9. včer.	730-2	11-0	sr. jz.ah.	oblačno	
28. 9. jutri.	735-3	5-3	sl. sever.	pol oblač.	18-5
2. popol.	736-2	10-8	sr. jz.ah.		
28. 9. zveč.	734-5	4-2	sl. jug.	jasno	
7. jutri.	711-2	0-7	sl. zah.	megla	36-8
2. popol.	739-5	7-3	sl. svzh.	jasno	

Srednja temperatura sobote 11-5°, normale: 8-3°.
Srednja temperatura nedelje 6-8°, normale: 8-0°.

Zahvala. 974 1-1

Za mnogobrojne dokaze prisrčnega so-
čutja meji boleznijo in ob smrti mojega iskreno
ljubljenega in nepozabnega soproga, gospoda

Alojzija Jurkovic

c. kr. poštne ekspedienta v pok.,
hišnega posestnika in gostilničarja

kakor tudi za mnogobrojno udeležbo pri po-
grebu ter za mnoge, krasne darovane vence
izrekan svojo najsrčnejšo zahvalo.

Posebno se še zahvaljujem preč. duhov-
ščini, osobito gg. bogoslovcem za krasno petje,
preblag. gospodu Mat. Šorliju, c. kr. pošt-
nemu ravnatelju, za poštne uradnike in
uslužbenecem za častno spremstvo, ter sploh
vsem, ki so mi izkazali kakorkoli svoje so-
čutje ob prebitku izgan.

V Ljubljani, dne 29. oktobra 1900.

Uršula Jurkovic.

Na najvišje povelje Nj. c. in k. apost. Veličanstva

XXI. c. kr. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

Ta denarna loterija — edina v Avstriji za-
konito dopuščena — ima 18.122 dobitkov v goto-
vem denarju v skupnem znesku 418.640 kron.

Glavni dobitek znaša

200.000 kron

v gotovem denarju.

Za izplačilo dobitkov jamči c. kr. loterijski urad.

Žrebanje nepreklicljivo do 13. decembra 1900.

Jedna srečka stane 4 krone.

Dobiti so srečke pri državni loteriji na Dunaji,
L. Riemergasse 7, po tabačnih trafikah, loterijah, pri
davkarjih, poštah in brzojavnih pa železničnih uradih,
po menjalnicah itd. Načrt loterije brezplačno.

Srečke se pošiljajo poštne prosto.

C. kr. vodstvo državne loterije.
Oddelek za državne loterije.
119 10-1

Krasne novosti

**nagrobnihi
vencev**

in

**trakov
za vence**

priporoča 900 4

Karol Recknagel,
Mestni trg št. 24.

Šivalne stroje

priznana najboljšega izdelka za družine in obrtnike

priporoča 888 25-4

tovarniška zaloga šivalnih strojev

Ivan Jax v Ljubljani, Dunajska cesta 17

Plinati osečki za snajenje parketnih tal
dobro se pri tverki
BRATA EBERL v Ljubljani, Frančiškanske ulice.
Vnanja naročila proti povzetju. 228 24 11-5

Fužino,

popolnoma na novo prezidano, s prijaznim
stanovanjem in zadostno vodno močjo

oddá takoj v najem

pod jako ugodnimi pogoji Josip Smolnikar,
župan in posestnik v Zgornjem Tuhinju nad
Kamnikom 964 3-3

Dobro ohranjen 962 3-3

zaprti voz „Fejton“,

vrden 180 gld., je na prodaj v Gradišču št. 7.

Sprejme se

učenka

za prodajalnico in veliko trafiko
pri J. Modic u v Novi vasi pri Rakeku
pod dobrimi pogoji. — Več se pojasni pri
dotičnem. 965 3-3

Velika loterija za vojake-invalida

Predzadnji teden.

z dobitki v zlatu in srebru.

Glavni dobitek **60.000** kron

v gotovini z 20% odbitka.

Srečke za invalide po 1 krono

priporoča J. C. Mayer v Ljubljani. 118 9

Udano podpisani kavarnarji dovoljujejo si
svojim p. n. gostom uljudno naznanjati, da so, z
ozirom na posebno v zadnjih dveh letih neobično
naraščajoče režijske stroške, kakor tudi vsled dra-
ginje za vporabo potrebnega blaga, primorani ceno

od 1. novembra t. l. dalje

1 skudelice moka od 10 na 13 kr.,

1 „ ali čaše kave „ 12 „ 13 „

1 čaše holandskega čaja „ 12 „ 14 „

povišati, ter prosijo nadaljnega cenjenega za-
upanja z zagotovilom točne postrežbe.

Antona Gnesde vdova,

kavarna „pri Slonu“.

Herman Oswald,

kavarna „Casino“.

Fran Krapež,

„Narodna kavarna“.

Anton Krapš,

kavarna „Evropa“.

Andrej Stuppan,

kavarna „Valvazor“.

973 3-1

Dunajska borza.

Dne 29. oktobra.

Skupni državni dolg v notah	97-10
Skupni državni dolg v srebru	96-95
Avstrijska zlata renta 4%	114-40
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	98-
Ogerska zlata renta 4%	114-50
Ogerska krona renta 4%, 200	90-05
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1692-—
Kreditne delnice, 160 gld.	654-50
London vista	240-65
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj	117-67

20 mark	23-55
20 frankov (napoleonor)	19-20
Italijanski bankovci	90-55
C. kr. cekini	11-38

Dne 27. oktobra.

3-2% državne srečke l. 1864, 250 gld.	170-—
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	160-—
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	197-—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	93-60
Tisne srečke 4%, 100 gld.	—
Dunavske vravnave srečke 5%	251-25

Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	106-—
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	93-75
Priporočne obveznice državne železnice	—
„ južne železnice 3%	319-80
„ južne železnice 5%	119-25
„ dolenskih železnice 4%	99-50
Kreditne srečke, 100 gld.	389-—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	350-—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	42-25
Ogerskega	20-—
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	12-15
Rudolfove srečke, 10 gld.	60-—

Salmove srečke, 40 gld.	170-—
St. Genois srečke, 40 gld.	198-—
Waldsteinske srečke, 20 gld.	—
Ljubljanske srečke	50-—
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	299-75
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6110-—
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	785-—
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	102-—
Splošna avstrijska stavbinska družba	157-—
Montanska družba avstr. plan.	411-50
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	450-—
Papirnih rubljev 100	254-75

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“

L. Wallzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnili v vseh gospodarskih in finančnih stvarih,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih
papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocaga
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.